

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Projektas “Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas”

*Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos
mokymosi turinio pristatymas*

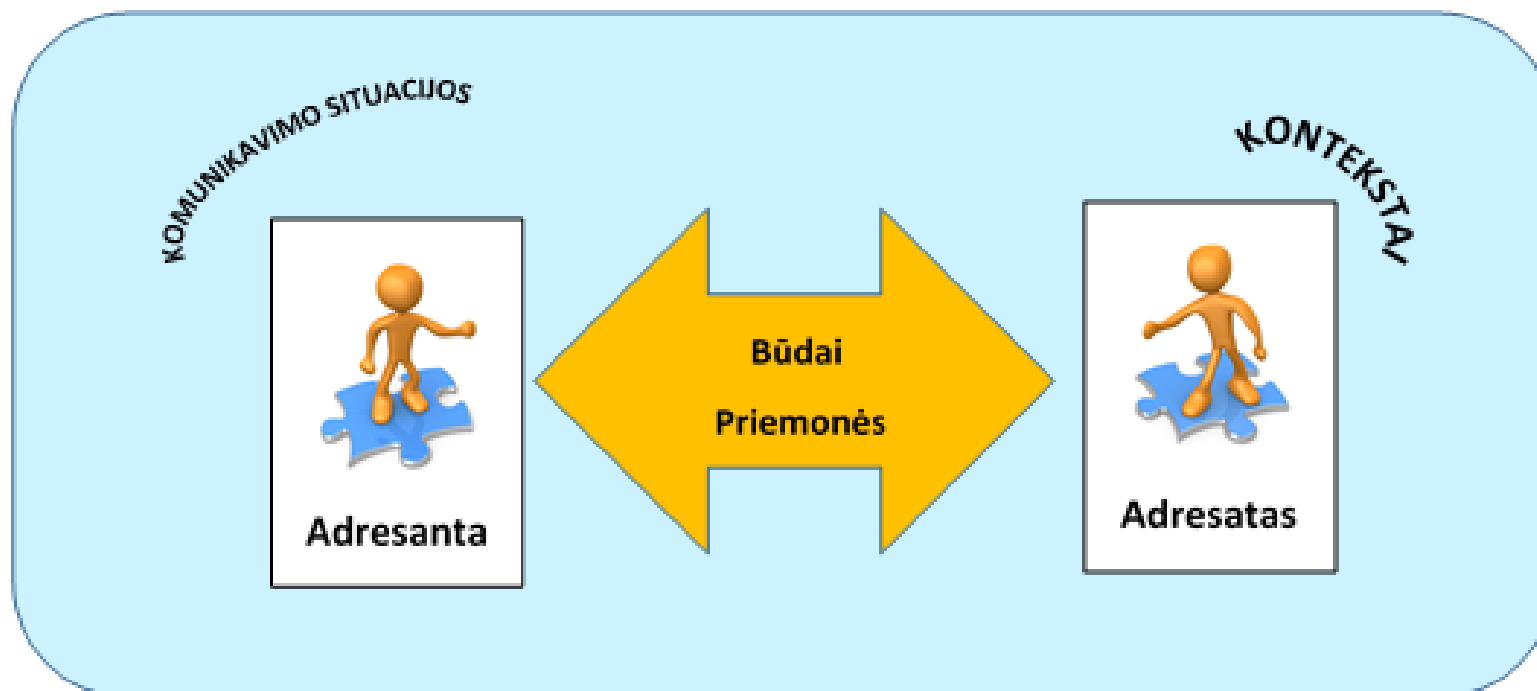
Susitikimą moderuoja Nacionalinės švietimo agentūros
Ugdymo turinio departamento Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė
Danuta Szejnicka

2020 m. rugpjūčio 27 d.

<i>Laikas</i>	<i>Tema</i>
10.00–10.20	Nuotolinio mokymo(si) aktualijos <i>Žydrė Jankevičienė</i> , Nacionalinės švietimo agentūros Ugdymo turinio departamento Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė
10.20–10.30	Bendrujų programų atnaujinimo darbai <i>Saulė Vingelienė</i> , Nacionalinės švietimo agentūros Ugdymo turinio departamento Ugdymo turinio rengimo skyriaus vedėja
10.30–10.40	Mokymosi turinio, dalyko tikslo, uždavinių ir pasiekimų dermė <i>Danuta Szejnicka</i> , Nacionalinės švietimo agentūros Ugdymo turinio departamento Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė
10.40–11.20	Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas: • Kalbėjimas, klausymas ir sąveika, <i>Ana Jasinska</i> • Skaitymas ir teksto suvokimas, <i>Nina Petkevich</i> • Rašymas ir teksto kūrimas, <i>dr. Henrika Sokolovska</i> • Kalbos (sistemos) pažinimas, <i>dr. Irena Masoit</i> • Literatūros ir kultūros pažinimas, <i>Joana Szczygłowska, Jovana Šikšnian</i> Projekto „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“ metodininkės
11.20–11.30	Pradinio ugdymo tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros mokymosi turinys atnaujintose bendrosiose programose <i>Jelena Rukovič ir Veslava Černigovska</i> , Projekto „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“ metodininkės
11.30–12.00	Klausimai-atsakymai. Susitikimo apibendrinimas <i>Danuta Szejnicka</i> , Nacionalinės švietimo agentūros Ugdymo turinio departamento Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė

Mokymosi turinio, dalyko tikslo, uždavinių ir pasiekimų dermė
Danuta Szejnicka, NŠA Ugdymo turinio departamento
Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė

Pagrindinis tikslas – sudaryti prielaidas mokiniams ugdytis komunikavimo ir kultūrinę kompetenciją.

Mokymosi turinio, dalyko tikslo, uždavinių ir pasiekimų dermė

Danuta Szejnicka, NŠA Ugdymo turinio departamento

Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė

Integracija – visuminio požiūrio išraiška

- J. Laužikas (1993) integracija vadina ne bet kokią jungimą, o tik tokį, kuris „suveda ir sujungia atskiras dalis, besiskaidančias jėgas ir palaidai įgyjamus švietimo lobius į struktūringą visybę“.
- Ž. Jackūnas (1993), teigia, kad šiuo terminu nusakomas „savitarpiškas sistemos elementų suderinimas, laiduojąs jai visumos pusiausvyros būklę“.
- Z. Kairaičio (1992) nuomone, integracija – tai žinių, veiklos būdų, disciplinų siejimas tarpusavyje arba į grupes.

Mokymosi turinio, dalyko tikslo, uždavinių ir pasiekimų dermė

Danuta Szejnicka, NŠA Ugdymo turinio departamento

Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė

Vidinė dalyko integracija

- Kalbėjimas, klausymas ir sąveika
- Skaitymas ir teksto suvokimas
- Rašymas ir teksto kūrimas
- Kalbos (sistemos) pažinimas
- Literatūros ir kultūros pažinimas

Mokymosi turinio, dalyko tikslo, uždavinių ir pasiekimų dermė
Danuta Szejnicka, NŠA Ugdymo turinio departamento
Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė

Tarpdalykinė integracija

Integracija [lot. *integratio* – atnaujinimas, atstatymas] – tai žinių, veiklos būdų, disciplinų siejimas tarpusavyje arba į grupes (Kairaitis, 1992).

Integralumas – atskiri dalykai integruojami tarpusavyje su gyvenimo aktualijomis, ugdymo turiniu siekiama atskleisti įvairiapusius tikrovės reiškinių ryšius ir sąveikas, ugdyti mokinio kompetencijas (Gedvilienė ir kt., 2008).

Mokymosi turinio, dalyko tikslo, uždavinių ir pasiekimų dermė
 Danuta Szejnicka, NŠA Ugdymo turinio departamento
 Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė

	5	6	7	8	9	10
Dorovė (vertybės)/ Dorinės vertybės	Gerumas					Tolerancija
Socialinis kontekstas	Draugystė ir draugai	Savi ir svetimi/Savas ir svetimas			Elgesio visuomenėje stereotipai	Lyderis ir minia
Aplinka	Mažieji draugai/ Mano augintiniai/ Mano augintiniai- mažieji draugai	Mano būstas	Metų laikai	Blogo oro nebūna	Žmogus ir gamta	Ekologinės problemos
Aš piliētis	Lietuvos respublikos simboliai	Kelionė po Lietuvą	Mano gimtinė/tėviškė Mano mažoji tėvynė		Valstybinės šventės	Ar esu susipažinęs su Lietuvos konstitucija
Nacionalinė savimonė	Bendros žinios apie šalį	Po miestus ir kaimus	Liaudies tradicijos		Nacionalinis/Tautinis charakteris	Tautinio mentaliteto ypatumai
Istorija, kultūra, mokslas	Mūsų protėvių buitis	Moksliniai išradimai aplink mus	Grožio pasaulyje (meno)	Istorinis įvykis, pakeitęs mano...	Šiuolaikinio mokslo pasiekimai	Pastarojo dešimtmečio svarbiausi kultūriniai įvykiai
Asmenybės raida	Kaip tampama savarankišku žmogumi/ Kaip aš tampu savarankiškas	Mano dievaičiai	Kaip išvengti konfliktų	Kaip siekti sėkmės	Profesijų pasaulis	Šiuolaikinės jaunimo subkultūros ir aš
Sportas ir sveikata	Mano mėgstamiausia sporto šaka	Dienotvarkė/ Mano dienotvarkė/ Mano dienos režimas		Aš esu tas, ką valgau	Žalingo/ų įpročio/ų galia	Sveikai gyventi madinga

Kalbėjimas, klausymas ir sąveika (1)

10 klasė

1.1. Klausyti ir suprasti įvairių tekstų turinį ir intenciją, analizuoti ir interpretuoti turinio elementus, nagrinėti tekstą kalbinės raiškos atžvilgiu, gebėti analizuoti ir vertinti kalbinį elgesį.

Žodinės ir nežodinės (girdimų garsų) informacijos apdorojimas, panaudojimas ir kaupimas žinių gavimui, emocijų išgyvenimui, pasaulio pažinimui, bendradarbiavimui, komandos kūrimui, bendravimui su kitais žmonėmis įvairiose komunikavimo situacijose (oficialioje ir neoficialioje). Informacijos siejimas, paskirties ir naudos supratimas.

Amžiaus tarpsnį atitinkančių grožinių ir negrožinių tekstų klausymas iš įvairių šaltinių (pvz., televizijos ir radijo laidų), perteikiamų įvairių kalbėtojų. Glaustus turinio atpasakojimas, nenukrypsant nuo temos, išvelgiant priežasties ir pasekmės ryšius, naudojant tinkamą raišką. Argumentuotas savo nuomonės išsakymas, išgirstos informacijos siejimas su asmenine patirtimi, kontekstu, lyginimas, faktų ir nuomonių skyrimas, kritinis vertinimas, atsižvelgiant į informacijos patikimumą, pagrįstumą, išvadų darymas, apibendrinimas. Vaizdingų, tarptautinių žodžių ir frazių, citatų paaiškinimas, įsidėmėjimas žodyno turtinimui. Tikslingas jų vartojimas įprastose ir naujose situacijose.

Kalbėjimas, klausymas ir sąveika (2)

10 klasė

1.2. Dalyvauti įvairiose komunikavimo situacijose (kalbėti, replikuoti, diskutuoti), tikslingai ir tinkamai komunikuoti (etikos ir etiketo principai), atsižvelgiant į tikslą, adresatą. Laikytis kalbos normų.

Debatai. Diskutavimas konkrečia tema, požiūrio išsakymas, savo pozicijos pagrindimas faktais, duomenimis, gyvenimo pavyzdžiais, tinkamų klausimų kėlimas, argumentų atrėmimas. Žodinės diskusijos teiginių pasižymėjimas raštu. Reziūmavimas to, kas buvo išgirsta, įtikinimas savo pozicijos teisumu.

Kalbos ir laikysenos etiketo (pvz., dėmesys veido išraiškai, gestams) laikymasis.

Pašnekovo gerbimas. Kalbos etiketo (bendravimo telefonu, internetinėse pokalbių svetainėse) ir bendradarbiavimo (pvz., pokalbio, interviu, diskusijoje, ginče, debatuose, komandinio darbo) laikymasis.

Kalbėjimas, klausymas ir sąveika (3)

10 klasė

1.3. Pristatyti sakytinius tekstus, atsižvelgiant į žanro reikalavimus, komunikavimo situaciją.

Pristatymas, jo situacija ir tikslai: kam, kas ir kodėl pristatoma.

Aiškaus, rišlaus ir vaizdingo teksto kalbinėmis temomis, numatytomis 10 klasės turinio apimtyje, kūrimas ir pristatymas, paremtas, pvz., skaidrėmis.

Artikuliacijos lavinimas, pvz., pratimai taikant švariakalbes ir greitakalbes, raškų mįslių minimą, žaidimą patarlėmis ir priežodžiais, poezijos ir prozos tekstų skaitymą skirtingu tempu, tembru, intonacijomis, įvairiomis kalbomis, parodytą įvairius jausmus, emocijas.

Įtikinamos kalbos specifika, rengimas ir sakymo strategijos.

Tikslingas retorinių (leksinių, sintaksinių) ir neverbalinių raškos priemonių vartojimas.

Kalbos (pranešimo) planavimas, rengimas ir sakymas.

Viešosios kalbos komponavimas atsižvelgiant į temos pobūdį, tikslus ir poveikį klausytojui.

Žodyno, kalbėjimo tempo, garsumo, intonavimo, vaizdinės medžiagos, neverbalinės raškos tinkamumas.

Vaizdinės medžiagos ir įvairialypės terpės priemonių naudojimas.

Pastabų žymėjimasis klausant sakomos kalbos (pranešimo).

Klausimų uždavimas kalbėtojui. Reikiamos informacijos ir šaltinių užsirašymas (klausant). Klausomo arba stebimo ir klausomo teksto turinio, raškos, poveikio klausytojui ir kalbėjimo kultūros vertinimas. Išklaustytos kalbos apibendrinimas ir interpretavimas (žodžiu).

Skaitymas, literatūros ir kultūros pažinimas (2008 m.)

Skaitymo tikslų (savo malonumui, mokymuisi, informacijai rasti) suvokimas. Skaitymo įgūdžių tobulinimas (intonacija, pauzės, loginiai kirčiai). Raiškusis skaitymas kaip prasmės pateikimo būdas. Grožinių ir negrožinių tekstų skaitymas, jų specifikos suvokimas. Atskiro žodžio prasmės suvokimo svarba visam tekstui suvokti. Teksto suvokimo strategijos (reikšminių žodžių radimas, naudojimas žodynais, skaitymas pakartotinai, skaitymas ir numatymas, klausimų kėlimas, perfrazavimas, pasakojamojo teksto suvokimo strategija).

Atnaujinamų BP projektas

Skaitymas ir teksto suvokimas

1. Skaitymo technika ir teksto suvokimo strategijos.
2. Teksto analizė, interpretacija ir vertinimas.
3. Skaitymi verbaliniai ir neverbaliniai tekstai ir informacijos šaltiniai.

Skaitymas ir teksto suvokimas (1)

5 klasė

Skaitymo technika ir teksto suvokimo strategijos

Raiškusis skaitymas. Taisyklingas garsų tarimas, žodžių kirčiavimas, sakinių intonavimas. Skaitymo būdo ir tempo pasirinkimas, pauzių darymas, loginiai kirčiai. Skaitymo strategijos: pavadinimo aiškinimasis; hipotezių kūrimas (apie ką gali būti tekstas); turimų žinių prisiminimas; nuolatinis apmąstymas, ar suprantu prasmę; reikšmingų žodžių, minčių radimas ir žymėjimas; žodžių reikšmės patikslinimas (klausiant, tradiciniuose ir skaitmeniniuose žodynuose); klausimų kėlimas; laiko juostos, minčių žemėlapis, ir kitų nesudėtingų schemų sudarymas. Savo nuomonės, įspūdžio fiksavimas simboliais; žodinės ir nežodinės informacijos siejimas. Knygos sandara.

Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas

Nina Petkevich, Vilniaus P. Skorinos gimnazijos mokytoja,
Bendrųjų programų atnaujinimo grupės narė

Skaitymas ir teksto suvokimas (2)

5 klasė

Teksto analizė, interpretacija ir vertinimas

Tiesioginės ir netiesioginės informacijos atpažinimas. Skirtingos raiškos informacijos iš kelių įvairių šaltinių siejimas, palyginimas ir grupavimas. Informacijos šaltinio patikimumas. Teksto tema, raktiniai žodžiai, pagrindinė mintis. Esminės ir neesminės detalės, faktai, veiksmų seka, priežasties ir pasekmės ryšys. Informacijos siejimas su žiniomis iš kelių skirtingų šaltinių. Raiškos priemonės, jų kuriama prasmė. Nuomonės apie tekstą formulavimas ir pagrindimas. Plano sudarymas (paprasto ir sudėtinio (išplėstinio)).

Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas

Nina Petkevich, Vilniaus P. Skorinos gimnazijos mokytoja,
Bendrųjų programų atnaujinimo grupės narė

Skaitymas ir teksto suvokimas (3)

5 klasė

Skaitomi verbaliniai ir neverbaliniai tekstai ir informacijos šaltiniai

Skaitomi asmenybei ugdytis ir kultūrai pažinti mokinių suvokimo galimybes ir jų kaip skaitytojų įvairius poreikius atitinkantys tekstai knygose, periodiniuose leidiniuose, internete ir viešojoje erdvėje: publicistiniai, dalykiniai, informaciniai ir medijų (pvz., filmas, reklama, komiksai, interviu, elektroninis tekstas, dainovaizdis, vaikų literatūros ekranizacijos, žemėlapis, nesudėtingos schemas). Biblioteka už mokyklos ribų.

Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas

dr. Henrika Sokolovska VDU Švietimo akademija,
Bendrujų programų atnaujinimo grupės narė

Rašymas ir teksto kūrimas (1)

Rašymo technika ir rašyba, teksto pateikimas

- sklandus, aiškus ir taisyklingas rašymas ranka ir kompiuteriu;
- rašybos, skyrybos ir kalbos kultūros taisyklių taikymas;
- bibliografiniai aprašymai (knygos, meno kūrinio, elektroninio išteklio ir t. t.);
- iliustracinės medžiagos siejimas su tekstu ir tinkamas naudojimas;
- informacijos grupavimas ir pateikimas schemų, lentelių, simbolių, minčių žemėlapių forma.

Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas

dr. Henrika Sokolovska VDU Švietimo akademija,
Bendrujų programų atnaujinimo grupės narė

Rašymas ir teksto kūrimas (2)

Tekstų rūšys ir žanrai

Tekstų rūšys: pasakojimas, aprašymas, samprotavimas (aiškinimas ir argumentavimas).

Mokykliniai tekstų žanrai: pasakojimas, atpasakojimas, aprašymai (daikto, aplinkos, iliustracijos, meno kūrinio, žmogaus, situacijos, vidinių išgyvenimų), laiškas, personažo charakteristika, ataskaita, samprotavimo rašinys, vieša kalba, recenzija, straipsnis, biografinė žinutė, santrauka, anotacija, dienoraštis, tinklaraštis, reikalų raštai, kūrybiniai bandymai.

Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas

dr. Henrika Sokolovska VDU Švietimo akademija,
Bendrujų programų atnaujinimo grupės narė

Rašymas ir teksto kūrimas (3)

Rišlaus teksto kūrimas ir redagavimas

- trinarė teksto struktūra;
- temos nagrinėjimas, teksto planavimas ir medžiagos atranka;
- loginiai ryšiai tarp teksto dalių;
- pastraipos tema ir vidinis rišlumas;
- leksikos ir gramatinių formų vartojimas teksto rišlumui pasiekti;
- samprotavimo teksto kūrimo būdai (aiškinimas, argumentavimas, kitų elementų įterpimas);
- teksto redagavimas ir tobulinimas.

Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas

dr. Irena Masoit, VDU Švietimo akademija,
Bendrujų programų atnaujinimo grupės narė

Kalbos (sistemas) pažinimas (1)

Ugdymo turinio atnaujinimo principai:

1. Vengiama akademiškumo (pvz., atsisakyta klasifikacijų, žinių sisteminimo).
2. Kalbos žinių mokymas(is) orientuojamas į praktinius mokinių poreikius ir gebėjimus (pvz., kitų kalbų mokymąsi, tekstų kūrimą).
3. Kalbos žinių pateikimas siejamas su kalbos vartojimu, kad atskleisti tam tikrų kalbos elementų funkcijas tekstuose ir komunikacijoje.
4. Paisoma vidinės integracijos, t.y. kalbos pažinimas derinamas su kitomis pasiekimų sritimis (teksto suvokimu, kalbėjimu, teksto kūrimu, literatūros ir kultūros pažinimu).
5. Ugdomas mokinių kalbinis sąmoningumas, sociokultūrinio konteksto suvokimas (pvz., oficialioji /neoficialioji situacija, kalbos vartojimo sritys, daugiakalbystė, regioninės ir bendrinės gimtosios kalbos atmainų skirtumai).

Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas

dr. Irena Masoit, VDU Švietimo akademija,
Bendrujų programų atnaujinimo grupės narė

Kalbos (sistemos) pažinimas (2)

2008 m. Bendrosios programos	2020 m. atnaujinamos Bendrosios programos
1. Fonetika ir rašyba 2. Leksika 3. Morfologija 4. Sintaksė ir skyryba 5. Stilistika	1. Fonetika ir tarimas 2. Leksika ir žodžių daryba 3. Kalbos dalis ir žodžių kaityba 4. Sintaksė ir skyryba 5. Kalba kaip socialinis reiškiny

Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas

dr. Irena Masoit, VDU Švietimo akademija,
Bendrųjų programų atnaujinimo grupės narė

Kalbos (sistemos) pažinimas (3)

Kalbos dalys ir žodžių kaityba

IV klasė	VIII klasė	X klasė
Savarankiškos kalbos dalys (daiktavardis, būdvardis, veiksmažodis,rieveiksmis). Semantiniai ir (ar) gramatiniai kalbos dalių požymiai. Taisyklingas daiktavardžių ir būdvardžių linksniavimas. Dažniausiai vartojamų veiksmažodžių asmenavimas. Prielinksnių ir jungtukų vartojimas.	Visų kalbos dalių atpažinimas pagal semantinius ir (ar) gramatinius požymius. Daiktavardžių linksniavimo ypatumai, galūnių pasirinkimo kriterijai. Tikrinių daiktavardžių (asmenvardžių ir vietovardžių) linksniavimas. Veikiamoji ir neveikiamoji veiksmažodžio rūšys, jų vartoseną. Veikiamosios rūšies keitimas neveikiamąja rūšimi. Dalelytė, jos vaidmuo kalboje.	5-8 klasėse įgytų žinių kartojimas ir gilinimas, įgūdžių taikymas ir tobulinimas naujomis sąlygomis. Kalbos dalių, jų gramatinių požymių atpažinimas ir jų stilistinio vaidmens suvokimas. Tipinių gramatikos klaidų atpažinimas ir taisymas redaguojant savo rašinį. Įvairių norminių šaltinių naudojimas.

Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas

Joana Szczygłowska, Vilniaus J. I. Kraševskio gimnazija

Bendrujų programų atnaujinimo grupės narė

Literatūros ir kultūros pažinimas (1)

I. Grožinio teksto analizė, interpretacija ir vertinimas

- Lyrikos, epikos ir dramos analizė
- Grožinio teksto interpretacija ir vertinimas
- Literatūros žanrai
- Meninė kalba ir jos funkcijos
- Kitų kultūros tekstų interpretacija

II. Nagrinėjamų kūrinių tematika

III. Kultūros tekstų atranka

IV. Dalyvavimas kultūriniame gyvenime

Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas

Joana Szczygłowska, Vilniaus J. I. Kraševskio gimnazija,
Bendrųjų programų atnaujinimo grupės narė

Literatūros ir kultūros pažinimas (2)

I. Grožinio teksto analizė, interpretacija ir vertinimas

4 klasė	8 klasė
Lyrikos analizė: - eilėraščio herojų, adresato, lyrinio herojaus apibūdinimas; - temos ir teksto nuotaikos nusakymas; - eilėraščio elementų: eilutės, strofos, rimo, ritmo, priedainio – atpažinimas. Dramos analizė - dramos elementų: dialogo, scenos, veikėjų – atpažinimas; - dramos kūrinio savitumo supratimas skaitant vaidmenimis ar vaidinant dramos kūrinio ištrauką.	Lyrikos analizė: -lyrinio subjekto, kolektyvinio lyrinio subjekto apibūdinimas; -eilėraščio elementų: eilutės, strofos, rimo – atpažinimas; -eilėraščio vyksmo: situacijos pradžios, kas vyksta, lyrinio subjekto / personažo nuotaikos, jausmų ir minčių apibūdinimas, poetinių vaizdų išskyrimas. Dramos analizė: -dramos elementų: konflikto, siužeto, veikėjo, scenos, akto, remarkos, replikos, monologo, dialogo, prologo, veiksmo, pagrindinio teksto ir remarkos – nurodymas; -komedijos ir tragedijos sąvokų žinojimas; -motyvo ir veiksmų aiškinimas; -veikėjų charakterių ir elgesio priežasčių analizavimas, charakterių palyginimas.

Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas

Joana Szczygłowska, Vilniaus J. I. Kraševskio gimnazija
Bendrųjų programų atnaujinimo grupės narė

Literatūros ir kultūros pažinimas (3)

I. Grožinio teksto analizė, interpretacija ir vertinimas

3 klasė	7 klasė
- netiesiogiai pasakytų minčių paaiškinimas remiantis savo žinojimu ir vertybėmis; - įspūdžio išsakymas, grožiniame kūrinyje vaizduojamų situacijų aptarimas; - grožinio teksto nuotaikos apibūdinimas ir savo nuomonės išsakymas.	- savo supratimą apie kūrinį pateikimas ir jo pagrindimas; - egzistencinių problemų skaitytuose tekstuose apibrėžimas ir jų reflektavimas; - literatūros kūrinių nagrinėjimas remiantis visuotinėmis vertybėmis, susijusiomis su socialinėmis, etinėmis nuostatomis, joms teikiant pirmumą; - literatūros tekstų nagrinėjimas taikant istorijos ir kultūros žinias; - literatūros kūrinių interpretavimas taikant būtiną kontekstą, pvz., biografinį, kultūrinį, socialinį.

Literatūros ir kultūros pažinimas (4)

II. Nagrinėjamų kūrinių tematika

4 klasė	8 klasė
1. Mano vidinis pasaulis. / Vidinis vaiko pasaulis. 2. Už kiemo ribų (apie platųjį pasaulį). 3. Kelionės po Lietuvą ir pasaulį. 4. Knygų personažai — mano draugai.	1. Jaunystė ir branda. Gyvenimo prasmės paieškos. Tikrovė ir svajonės. 2. Gyvenimas — labirintas. Gyvenimo modeliai. Egzistencijos džiaugsmas. 3. Tėvynė — tauta — valstybė. Tradicijos ir šiandienos žmogus. 4. Kultūra ir subkultūra. Tapatybės paieškos.

Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas

Joana Szczygłowska, Vilniaus J. I. Kraševskio gimnazija
Bendrųjų programų atnaujinimo grupės narė

Literatūros ir kultūros pažinimas (5)

III. KULTŪROS TEKSTŲ ATRANKA

Atsižvelgiant į mokinių amžių ir jų interesus, pateiktą nagrinėjamų kūrinių problematiką, skaitymui ir nagrinėjimui pasirenkami kūriniai:

- įvairių rūšių ir žanrų;
- skirtingų laikotarpių, įvairios tematikos;
- įžymiausių gimtosios ir visuotinės literatūros atstovų;
- autorių, kurių kūryba ar biografija susijusi su Lietuva;
- įvairių literatūros tipų – istorinės, nuotykių ir detektyvinės, komiškosios, fantastinės, populiariosios – kūrinių pavyzdžių;
- bibliniai pasakojimai ir mitai (adaptuoti vaikams), legendos;
- kiti kultūros tekstai (pvz., spektakliai, filmai, publicistika, muzikos kūriniai, televizijos laidos, dailė ir grafika, komiksai, reklama ir pan.).

Rinkdamasis tekstus, mokytojas turėtų atsižvelgti, kad mokiniai turėtų perskaityti ir aptarti bent 5 stambesnės formos kūrinius (romanus, apysakas, dramas) ir smulkesnių žanrų kūrinių (pasakų, legendų, apsakymų, eilėraščių).

Bendrąsias programas lydinčiose metodinėse rekomendacijose pateiktas Rekomenduojamų autorių ir kūrinių sąrašas.

Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas

Jovana Šikšnian, Vilniaus „Santaros“ gimnazija
Bendrujų programų atnaujinimo grupės narė

Literatūros ir kultūros pažinimas (6)

IV. Dalyvavimas kultūriniame gyvenime

Pateikiamos įvairios kultūrinio ugdymo formos, kurių tikslas – padėti įtvirtinti per kalbos ir literatūros pamokas įgytas žinias ir gebėjimus, tobulinti kritinio mąstymo gebėjimus, ugdyti kūrybiškumą, socialiniuso- emocinius įgūdžius, pilietines nuostatas atliekant mokomąsias užduotis:

5 klasė	8 klasė
pamokos įvairioseskirtingose kultūrinėse erdvėse (pvz., edukacinės ekskursijos, teminiai užsiėmimai, dirbtuvės), susietos su tam tikromis temomis;	pamokos įvairioseskirtingose kultūrinėse erdvėse (pvz., edukacinės ekskursijos, teminiai užsiėmimai, dirbtuvės), susietos su tam tikrais literatūriniais kūriniais arba temomis;

Tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymosi turinio pristatymas

Jovana Šikšnian, Vilniaus „Santaros“ gimnazija
Bendrųjų programų atnaujinimo grupės narė

Literatūros ir kultūros pažinimas (7)

IV. Dalyvavimas kultūriniame gyvenime

5 klasė	8 klasė
- projektinė veikla (dalykiniai ir tarpdalykiniai projektai; mokykliniai ir regioniniai projektai); - mokykliniai, tarpmokykliniai ir respublikiniai renginiai (pvz., konkursai, olimpiados, festivaliai); - bendradarbiavimas su kultūros institucijomis (pvz., bibliotekomis, muziejais); - susipažinimas su įžymiausiais Baltarusijos / Lenkijos / Rusijos / Vokietijos ir Lietuvos kūrėjais ir mokslininkais; - susipažinimas su svarbiausiais istoriniais ir kultūriniais įvykiais (žr. Bendrąsias programas lydinčiose Metodinėse rekomendacijose).	- projektinė veikla (dalykiniai ir tarpdalykiniai projektai; mokykliniai ir nacionaliniai projektai); - mokykliniai, tarpmokykliniai ir respublikiniai renginiai (pvz., konkursai, olimpiados, festivaliai); - bendradarbiavimas su kultūros institucijomis (pvz., bibliotekomis, teatrais, kino teatrais, muziejais, galerijomis); - susipažinimas su įžymiausiais Baltarusijos / Lenkijos / Rusijos / Vokietijos ir Lietuvos kūrėjais, mokslininkais, su jų kūryba ar darbaisidirbiu; - susipažinimas su svarbiausiais istoriniais ir kultūriniais įvykiais (žr. Bendrąsias programas lydinčiose Metodinėse rekomendacijose).

*Pradinio ugdymo tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros mokymosi turinys
atnaujintose bendrosiose programose*

Veslava Černigovska, Projekto „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“ metodininkės

Pradinio ugdymo gimtosios kalbos ir literatūros mokymosi turinio atnaujintose bendrosiose programose aktualijos

- Kalbėjimas, klausymas ir sąveika
- Skaitymas ir teksto suvokimas
- Rašymas ir teksto kūrimas
- Kalbos (sistemas) pažinimas
- Literatūros ir kultūros pažinimas

*Pradinio ugdymo tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros mokymosi turinys
atnaujintose bendrosiose programose*

Veslava Černigovska, Projekto „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“ metodininkės

Mokymosi turinio pateikimas 2008 m. ir 2020 m.

- 2008 m. Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiose programose mokymosi turinys pateikiamas koncentrais: 1-2 klasės, 3-4 klasės.
- 2020 m. atnaujintose Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiose programose mokymosi turinys pateikiamas kiekvienai klasei atskirai: 1 klasei, 2 klasei, 3 klasei, 4 klasei.

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Skaitymas ir teksto suvokimas

1 klasė

2 klasė

2.1. Skaitymo technika ir teksto suvokimo strategijos

Garso ir raidės ryšys. Trumpų ir nesudėtingų tekstų skaitymas **skiemėmis, žodžiais**, trumpais sakiniams balsu ir tyliai. Garsų tarimas, žodžių kirčiavimas, sakinių intonavimas.

Skaitymo strategijos: skaitymas dar kartą; atsakinėjimas į klausimus; neaiškių žodžių reikšmės patikslinimas; teksto ir iliustracijų siejimas.

Trumpų ir nesudėtingų tekstų skaitymas balsu ir tyliai. Trumpų tekstų skaitymas vaidmenimis. **Naudojimasis strategijomis, pažintomis pirmoje klasėje.** Naujos strategijos: pavadinimo aiškinimasis; kitų klausinėjimas; iliustravimas; žodinės ir nežodinės informacijos siejimas. Knygos struktūros elementai (autorius, pavadinimas, sutartiniai ženklai vadovėlyje, puslapiai, iliustracijos).

Rašymas ir teksto kūrimas

3.2. Tekstų rūšys ir žanrai

Atsakymas į klausimą pilnu sakiniu. Trumpas informacinis tekstas **(žodžiu)**. Trumpas pasakojimas (žodžiu) pagal kelių paveikslėlių seką.

Trumpas informacinis tekstas **(žodžiu ir raštu)**. Pasakojimas. Trumpas laiškas. Kvietimas. Sveikinimai (lenk. życzenia). Kūrybiniai bandymai (pvz., pasaka, eilėraštis ir pan.)

Integruotas ugdymas pradinėje mokykloje

Tarpdalykinės temos

- Gimtoji kalba ir literatūra;
- Lietuvių kalba ir literatūra;
 - Pasaulio pažinimas;
 - Matematika;
 - Dailė ir technologijos;
 - Muzika;
 - Teatras;
 - Šokis;
 - Kūno kultūra.

Integruotas ugdymas pradinėje mokykloje

Sąsajos su realu gyvenimu.

1. Meno teksto interpretacija ir vertinimas: savo nuomonės apie perskaitytą tekstą išsakymas, remdamasis iliustracijomis, asmenine savo patirtimi;
2. Tekstų rūšis ir žanrai: paveikslo, žmogaus aprašymas. Aiškinamasis tekstas. Žinutė. Neoficialus laiškas. Sveikinimai, linkėjimai.

Tarpdalykinė integracija.

1. Dramos analizė: dramos elementų – dialogo, scenos, veikėjų – atpažinimas.
2. Kitų kultūrų tekstų analizė ir interpretacija: filmų, animacijų, spektaklių, muziejinių ekspozicijų skirtų vaikams aptarimas; savo įspūdžio ir nuomonės išsakymas.

Kas dar ...

- Pasiekimų lygių požymiai
- Privalomo ir pasirenkamo turinio išskyrimas
- Literatūros pažinimo 9-10 kl. parengimas atsižvelgiant į vidurinio ugdymo koncepciją.

[Tautinių mažumų gimtųjų kalbų BP projektas 2020-08-26](#)

<https://www.mokykla2030.lt/kalbinis-ugdymas-2/>